

“Этиннээх түүн”
туруорууну дьон
биһирээтэ

2

уйгу
кыһата

3

ДЬОНУН,
НОРУОТУН
ТУҢУГАР

6

Чурапчыга күн тахсар!

САҢА ОЛОХ

12+

2019 сыл
Ахсынньы
13 күнэ
бээтинсэ
№ 94
(11651)

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

Бээтинсэ ахсынньы 13-сүбүтэ ахсынньы 14-баскыһынан ахсынньы 15-банидиэнньик ахсынньы 16-оптуорунуук ахсынньы 17-сэрэдэ ахсынньы 18-чөлүс ахсынньы 19

— УЛУУСКА БУ КҮННӨРҮӨ —

Мындабаайыга сана суол тыргылынна

Мындабаайы сэлээннээтигэр 5 километир уһунаах кирии суол оноһуута түмүктэнэн, ахсынньы 11 күнүгэр үөрүүлээх аһыллыта буолла. 2017 сылга Мындабаайы сэлээннээтигэр «Кластерное развитие села» диэн үс сыллаах нэһилиэк калым сайдыытын бырайыагын олохтоохтор бүттүүн ылынан, билигин үлэ ыытылла турар. Бу бырайыак биһир сүрүн хайысхатынан Мындабаайыга кирии суолу оноруу буолар.

Болугур нэһилиэгэр кириигэ ыалдьыттары, суолу туттут үлэһиттэри салаааттаах алаадынан күндүлээтилэр. Нэһилиэк олохтооҕо Петр Кычкин алгыс сирин-туомун толордо. «Биһир калым сакаасчыт» тэрилтэ дириэктэра, улуус дьокутаата Афанасий Степанов уонна суолу онорбут «Строй-В» ХЭТ дириэктэрин солбуйааччыта Алексей Слепцов суол аһыллыбытын туһунан бэлэни үөрүүлээх быһыыга-майгыга арыйдьылар.

Салгыы соторутааҕыта сана тутуллан олоххо кирибит устуорут саалаа баһиз түгэн үөрүүлээх чааһа ыытылынна. Чурапчы улуунун баһылыгын эбэһинэһин толорооччу Алексей Ноговицын эбэрдэлээн туран, суол нэһилиэк сайдыытыгар сүдү суопталаабын, үлэ үчүгэйдик ыытыллыбытын бэлэтиэттэ. Мындабаайыттан төрүттээх Руслан Васильев икки сыл устата Москва куоракка хаста да кырынан, бу суолу бырагыраамаа киллэртээн, бүгүн үлэбэ кирибитин эттэ, тутуу эйгэтэ сайдарыгар дьонун кылаатын киллэрсит Егор Поповка Ил Түмэн бочуотунай грамотатын туттарда. Оттон СӨ тырааныспар уонна суол хаһаайыстыбатын министристибэтин түөскэ ийиллэр бэлэтинэн СӨ бочуоттаах үлэһитэ Иван Пономарев наһарадалаанна. Итини таһынан суол тутуутугар үлэһиттэр махтал суруктарынан бэлэтиэннилэр.

Олохтоох дьаһалтаа баһылыгынан 2013-2017 сс үлэһиттэр Илья Николаев кластернай сайдыы бырагырааматын хайдах туруорсубуттарын, туох үлэ ыытыллыбытын туһунан сырдатта. Болугур нэһилиэгин баһылыга Анна Флегонтова суол оноһуутун бырайыага олоххо кириэригэр сүүрбүт-көппүт, туруорсубут исписалиистэргэ хааныстыбалаах суолу туттут «Строй-В» тэрилтэ үлэһиттэригэр махтал суруктары туттарда. Тутуу тэрилтэтин дириэктэрин солбуйааччы Алексей Яковлев суол аһыллыбытынан эбэрдэлээн туран, үлэһиттэригэр эмиз махтал суруктары туттартаата.

Баһиз күн «Күннэйэ» бөлөх сахалыы үнүкүүлэрин, Матрена Колесова, Мария Дохунаева, Петр Кычкин ылбаай ырыаларын бэлэтиэттилэр.

Марфа ПЕТРОВА.

ПЕРЕЕХАЛИ ИЗ ВЕТХИХ ДОМОВ В НОВЫЕ КВАРТИРЫ

12 декабря в селе Чурапча 122 человека переехали в новые квартиры в благоустроенном доме на улице Ярославского, 26/1. Пятьдесят квартир обрели хозяев по программе переселения из ветхого и аварийного жилья.

В торжественной церемонии приняли участие заместитель министра строительства РС (Я) Евгений Афанасьев, врио главы Чурапчинского улуса Алексей Ноговицын, заместитель генерального директора дирекции строительства жилых домов РС(Я) Сергей Кылбанов, генеральный подрядчик ООО «СахаСтройГрупп» Дмитрий Ефимов, глава Чурапчинского наслега Владимир Сивцев, заместитель главы по вопросам строительства и архитектуры Руслан Васильев, заместитель главы по вопросам экономики и инвестиций Алексей Егоров.

«Наше предприятие «СахаСтройГрупп» в этом году отмечает свое десятилетие, на протяжении этих лет мы трудимся во благо нашего родного Чурапчинского улуса. В этом квартале мы выросли, здесь прошла наша молодость. И мы планируем возводить еще несколько пятиэтажных новых домов. Мы очень старательно построили этот дом, поэтому мы просим у вас бережно относиться к новому дому и пусть у вас все будет хорошо», — отметил в своей речи Дмитрий Ефимов и вручил памятный ключ нового здания главе наслега Владимиру Сивцеву.

Каждому хозяину новой квартиры вручены ключи. От имени жильцов благодарственное слово дали ударнику «Пятилетки», ветерану труда, отличнику коммунального хозяйства РФ, руководителю ТОС «Квартал-1» Ирине Петровой: «Сегодня у нас особенный день. Мы приобрели новые квартиры. Та квартира, в котором мы жили раньше мне подарили, когда я стала ударником «Пятилетки», а вот эту новую квартиру, получается, я получила от государства. Так что я очень счастлива, что мой родной улус оценил наши труды».

С радостью еще раз поздравляем жильцов нового дома с новосельем. Желаем вам избежать долгих ремонтов, воплотить свой вкус и индивидуальность в оформлении квартир, и жить в свое удовольствие.

Семен ЖЕНДРИНСКИЙ.

Бүгүгүнү олохпут устуоруйаба тирэбирэр

Ахсынньы 10 күнүгэр улуус дьаһалтатын мунньахтыыр саалатыгар Саха өрөспүүбүлүкэтигэр уонна Чурапчы улууну Сомоболоһуу сылыгар аналлаах Чурапчы улуунун кыраайы үөрэтээччилэрин

кэмпириэнсийэтэ ыытылынна.

Бу түмсүү сыалынан араас кэмнэргэ олорон ааспыт чулуу дьоммут олохторун, үлэлэрин, ситиһиһилэрин ырытан, чопчулаан, улуус устуоруйатыгар баһиз кылааттарын ыйан, инники сайдыыга

холобур буолар олохторун бигэргэтии, салгыы үйэтиитигэ этиилэри хомуйуу буолла. Мусуой үлэһиттэрэ, кыраайы үөрэтээччилэр, устуоруйа учууталлара кыттыны ыллылар.

Чурапчы улуунун дьаһалтатын иһинэн үлэлиир үйэтиитигэ хамыһыһа барэссэдээтэлэ, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин барэссэдээтэлэ Афанасий Захаров кэмпириэнсийэни аһарыгар бу түмсүү сыалын-соругун, улуус устуоруйатын үөрэтиигэ, сана биллибэтэх чажчылары чопчулаан байытыыга суолтатын эттэ.

Кытаанчылар эрдэттэн сэртиллиттэ буолан, дакылааттыыр тизмэлэригэр бэлэмнэммиттэр, элбэх литэрэтиирэттэн, архыып матырыйаалларын, ахтылыктан туһанылар, экранна тыктаран көрдөрүүнү табыгастаахтык туһанылар. Абыс уон сааһын ааспыт Анна Каженкина, Дирин орто оскуолатыттан Айысхан Захаров,

Чурапчы орто оскуолатыттан Иван Попов кыттыбытара устуоруйабытын кырдыаһаһыттан оротугар тийиз интэриэһиргииллэрин, үөрэтэһилэрин туһунан.

Барыта 23 дакылааты иһиттилэр. Хабар тизмэлэринэн биридиһлэн биллиилээх дьоммут (Мыттыкы Уус Ындыаана, Иван Винокуров, Уот Субуруускай, Эрилик Эристин, Георгий Барашков, Гаарил Протодьяконов, Вера Захарова, Иван Павлов, Сима Сергеев) олохторун, үлэлэрин сырдаппыттарын таһынан Чурапчыга баар Танара дьыаһырын, арыгыны утары охсуһуу устуоруйатын, Хоту Көһөрүллүү, репрессия ыһыттыллытын, о. д. а. тизмэлэри ырыттылар.

Экспертнэй хамыһыһа дакылааттар үрдүк таһымнаахтарын, төрөөбүт кыраайытын, киһи устуоруйатын үөрэтиигэ манньк түмсүүгэр туһалаахтарын бэлэтиэттэ, инникитин бу хайысханан утумнаахтык үлэлииргэ ыгырда.

Алексей СЛЕПЦОВ.

— СОНУННАР —

Сыланга бильярд күрээ буолла

Ахсынны 3 күнүгэр Сылан нэһилиэгэр улууска өтөрүнэн ытыллы иллик, бильярга күрэхтэһии буолла. Алта нэһилиэгтэн 23 кыттааччы кэлэн күөн көрүстэ. Күрэхтэһии икки остуолунан ытыллына. Манна сүрүн услуонсардарынан нэһилиэк баһылыга Егор Сивцев уонна илин энээр улуус призера, бильяры сэнээрээччи Иван Ноговицын буоллулар.

"Динамичная пирамида" балаһыанньатынан сарсыарда 10 чаастан сабаалаан, эбиэттэн кизэбэ диэри тигинэчи оонньоотулар. Түмүккэ, бэтэрээн оонньооччуларга 9 киһи кыттыбыттыттан 1 миэстэ — Степан Барашков (Хатылы), 2 миэстэ — Софрон Михайлов, 3 миэстэ — Прохор Макаров уонна Тарас Макаров (үһүөн Сыланнар) үллэһинниллэр. Эр дьонно 14 оонньооччуттан 1 миэстэ — Кирилл Пестерев (Хоптобо), 2 миэстэ — Афанасий Сергеев (Сылан), 3 миэстэ — Василий Пудов (Чурапчы) уонна Сева Седалищев (Болтоно) табыстылар. Эбиэттэн эттэххэ, бу күрэхтэһиигэ икки оскуола оҕото кыттыбыттыттан Сева Седалищев призер үрдүк аатын ылла.

Кыттааччыларга уонна услуонсардарыгар улахан махталбытын тиздэбит. Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

“Этингнээх түүн” туруорууну дьон биһирээтэ

Нуучча улуу суруйааччыта Александр Островский “Гроза” диэн айымньытынан “Айылгы” норуот айымньытын дьэтин режиссера, СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ Иван Бушков туруорбут “Этингнээх түүн” испэктээгэ үгүс дьон биһирэбиллэ ылла.

Испэктээк сабаалаһан иннинэ, киири фойега тыйаатырга урукку сылларга оонньообут бэтэрээн артыыстар кэлэн быыстапкалары, хаартыскалары көрдүлэр. Петр Решетников аатынан норуодунай тыйаатыр бастакы режиссера, Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ Мария Герасимова аан тылы эттэ, тыйаатырга үгүс сыл режиссерунан үлэлээбит, РСФСР култууратын туйгуна Надежда Заболоцкая тыйаатыр үлэтин-хамнаһын, ситиһиилэрин туһунан абынна. Үөрүүлээх чааска улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Николай Аммосов кыттыыны ылла.

“Этингнээх ардах” туруорууга Марфа Кабанова оруолун толорбут Муосчут Кыһыа Айылгы Пинигина, Катерина — Татьяна Хомподоева, Варвара — Анастасия Гуляева, Тихон — Аркадий Васильев оруолларын дьон ордух сэрээн, умсугуйан олорон көрдө. “Артыыстар бука бары айымньы ис хоһоонун толору арыдылар, наһаа астынным. Оскуолабы сылдьан “Гроза” пьесаны толору аахпыт, сахалыы тылбааһа олус табыллыбыт. Тыйаатырбыт өссө даҕаны санаттан-сана туруорууларынан көрөөччүлэри үөрдэ, сөхтөрө туруо, сана ааттар тахса туруохтара диэн эрэнибим. Режиссер Иван Бушков баарын тухары Чурапчы тыйаатыра сайдыа дии саныбын,” — диэн копледж үлэһитэ Сардаана Седалищева санаатын үллэстэр.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Собо, собо барахсан!..

Манньык ураты ааттаах онлайн-күрэхтэһиини ахсынны 7 күнүгэр Хоптобо нэһилиэгин бибилэтиэкэ (сал. Мария Кузьмина) уонна бу нэһилиэк аҕаларын түмсүүтэ (сал. Егор Коржик) көбүлээн тэрийдилэр. Күрэхтэһиигэ уопсайа 13 киһи кытынна: Хоптобо, Мэлдьэхси, Кытаанах, Хайахсыт, Уорба, Төлөй, Хадаар эбэлэрин соботун көрүү буолла.

Түмүккэ мунутуур кыйаһылаабынан Хайахсыт нэһилиэгин олохтооҕо Семен Дьячковский Хабах Эбэттэн ылбыт аарыма собото (37 см усталаах) ааттанна уонна олохтоох аҕалар түмсүүлэрэ туруорбут тизмэстэринэн наҕараадаланна. “Эмис собо” анал ааты Хоптобо нэһилиэгин олохтооҕо Людмила Федосеева Хайахсыт нэһилиэгин Кэтит Күөлүттэн нырыылаан ылбыт собото (27 см усталаах) ылла. Киниэхэ “Березка” маҕаһыан (сэб. Л.П. Слепцова) анаабыт бородуукта нобурун балэхтээтилэр. “Астык собо” анал аат улуус хаһыатын кэрэспэдиэһэ Сэмэн Жендринский Кытаанах нэһилиэгэр мунхалаан ылбыт собото (26 см усталаах) тигистэ, киниэхэ “Уйгу” маҕаһынтан (сал. С.Г. Родионова) сахалыы сувенир туттарылынна.

Тэрийэр хамыһыһа кыттааччыларга инникитин да көхтөөхтүк кытталларыгар ынырар уонна бириистэри туруорбут услуонсардарга барба махталларын тиздэллэр.

“СО” корп.

Сахалыы остуол оонньооччулар ситиһиилэрэ

Сэттинньи 29-30 күннэригэр Горнай улууһун Бэрдьигэстээх салиэнньэтигэр сахалыы остуол оонньоутугар Федерация Кубогун иһин күрэхтэһии буолла. Быйылгы күрэхтэһиигэ биридиилээн ыспарсымыаһынан түмүк таһаардылар, доруобуйаларынан хааччахтаах дьон хамаандабы киирэн оонньоотулар, хабылыкка сана ирдэбил туруорулунна. Ол курдук, хабылык 100% ытык көхсүгэр түһэрэ, илии остуолтан үрдүгэ 10 см. итэбэһэ суох буолуохтаабын ирдээтилэр. Маны таһынан “Сулус” диэн 13 түһүмэхтээх хаамыска көрүнэ эбилиннэ.

Чурапчы улууһуттан 10 ыспарсымыан сүүмэрдэнэн, Гаврил Нохтунский салалтатынан тийэн кытынна. Бөлөхтөрүнэн ааттаахха, Анна Михайлова (Одьулуун), Андрей Деллохов (Чурапчы) бастакы миэстэни ыллылар. Аан маннайгытын өрөспүүбүлүккэ ытыллыбыт “Сулус” хабылык оонньоутугар Степан Степанов (Чурапчы) 1кы миэстэ, Андрей Деллохов (Чурапчы) 3с миэстэ буолары ситистилэр, итинэн иккиэн СӨ услуордун маастара нуорманы толордулар, кыйаһылаах-тары эбэрдэлиибит.

Тарээһинэ күөс-жөмө буолбут остуол оонньоутун Федерациятын салайааччылар Вячеслав Поповка, улуустаабы үөрэх салаатын начальнигыгар Юрий Посельскийга, үөрэх үлэһиттэрин профсоюзугар, салайааччы Егор Давыдовка, улуустаабы услуорт салалтатыгар, салайааччы Иван Оконешниковка улуус остуол оонньоутугар сүүмэрдэммит хамаандата дириг махталын биллэрэр.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— БИҤИЭХЭ СУРУЙАЛЛАР —

Иллээх кэлэктиипкэ ситиһиилэри

Мария Григорьевна Пинигина аатынан Одьулууннаабы балыһа быйыл 70 сыллаах үбүлүөйүн бэлэстээтилэр. Балыһа сүүрбэччэ үлэһиттээх кэлэктиипэ олус түмсүүлээх, иллээх. Манна бары да үлэлэригэр бэриниилээх дьон үлэһиттэр. Улуустаабы араас күрэхтэһиилэргэ инники күөһү сыйдыаллар, хас да төгүллээн кыйаһылаабынан тахсыбыттара.

Балыһага толору хааччылыы киирэн, ыарыһахтар сытан эмтэнэллэригэр усулуобуйата олус үчүгэй. Манна улуус кииниттэн

бэйэлэрин кыйаһан көрүмүгэ ыарыһахтар — инсуллаабыт, онкологиянан ыалдьыбыт уонна нэһилиэгтэртэн араас диагностаах кырдыабаастар, үлэлээбэт аҕам саастаах пенсионердар кэлэн эмтэнэллэр.

Кэлэктиипкэ үрдүк категориялаах эмчиттэр, Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылыгар туйгунара үлэһиттэр. Кинилэр ортолоругар “2018 сыл бастын бырааһа” ааты ылбыт Татьяна Иванова Дьячковская олус кыһамнылаахтык үлэлиир. Кини салалтатынан кэлэктиип

ситиһиилээхтик үлэлиир, дьон-сэргэ махталын ылар. Бу балыһага ыарыһахтар 10 күн сытан эмтэнэн, доруобуйаларын туругун тулсарынан тахсаллар.

Аһыах сыллаабыта паллиативнай балыһа диэн буолбута. Онон сизэстэрэлэр, санитаркалар анал кууруска үөрэнэн, ыарыһахтары бөөбөйдээһингэ эбэһинэстэрэ эбиллибитэ. Ол курдук, аһаатлар, сууйаллар-тарыллар, түүннэри дьуһуурунайдыллар.

Августина Петрова, Варвара Барашкова, Мотрена Карпова.

Светлана Пинигина, Степан Платонов уонна мин биһир кэмкэ сытан эмтэннибит. Уһараабат кыһамныларын ууран эмтээбит, көрөн-истэн бөөбөйдээбит. Сизэстэрэлэргэ уонна санитаркаларга Татьяна Ноеваба, Евдокия Рокинаба, Лираида Григорьеваба, Александра Неустроеваба, Елена Сибиряковаба иһирэх сыһааннарын иһин барба махталбытын тиздэбит. Татьяна Ивановнаба, уонна кини кэлэктиипигэр түбүктээх үлэлэригэр өссө үрдүк ситиһиилэри, кытаанах доруобуйаны, тус олохторугар этэннэ буолууну, дьолу-соргуну баҕарабыт.

Охоһоон ЫСТААРЫҤЫН, Одьулуун нэһилиэгэ.

УЙГУ КЫНАТА

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка ыйга биирлэ тахсар анал сыһыарыыта

Үүтү соботуопкалааһын сэттинны ыйынан

Нэпилиэк	Былаан	ыйдаабы отчуот түмүгүнэн 2019 с.						тохсунньу - сэтинньи 2019 года					% туол-ла
		сэтинньи		(- +)	в %	Үүтү тутуу	2019г к	былаан	факт	(- +)	Үүтү тутуу	2019г к	
		2019 г	былаан										
Алабар	395	18,13	21,73	3,60	119,9	22,862	-1,13	381,71	430,03	48,33	457,82	-27,79	112,7
Бахсы	361	16,59	7,23	-9,36	43,6	21,061	-13,83	349,17	415,86	66,69	422,15	-6,29	119,1
Болтоно	327	15,01	9,08	-5,93	60,5	7,246	1,83	316,05	214,04	-102,01	199,15	14,89	67,7
Болугур	686	31,50	40,54	9,04	128,7	48,574	-8,03	663,10	555,03	-108,07	641,71	-86,68	83,7
Арыылаах	288	13,20	17,91	4,71	135,7	21,690	-3,78	277,84	298,53	20,68	319,31	-20,79	107,4
Кытаанах	249	11,41	5,24	-6,17	46,0	10,048	-4,80	240,15	234,60	-5,54	234,89	-0,29	97,7
Мугудай	474	21,75	22,38	0,63	102,9	24,897	-2,51	457,84	443,52	-14,32	479,80	-36,28	96,9
Одьулуун	711	32,63	30,10	-2,53	92,2	41,639	-11,54	686,80	583,75	-103,05	668,67	-84,93	85,0
Соловьев	522	23,95	12,24	-11,71	51,1	19,897	-7,66	504,20	624,07	119,87	606,52	17,56	123,8
Сылан	806	36,97	32,34	-4,63	87,5	21,006	11,33	778,26	742,48	-35,77	716,00	26,48	95,4
Төлөй	349	16,01	14,63	-1,38	91,4	12,431	2,20	336,91	329,91	-7,00	340,50	-10,59	97,9
Хадаар	383	17,60	16,76	-0,84	95,2	14,985	1,77	370,38	439,76	69,38	454,28	-14,52	118,7
Хатылы	399	18,30	11,32	-6,98	61,9	13,230	-1,91	385,19	324,49	-60,70	309,41	15,08	84,2
Хайахсыт	308	14,35	8,65	-5,70	60,3	17,075	-8,42	297,47	283,69	-13,78	336,10	-52,41	95,4
Холтобо	615	28,24	16,37	-11,87	58,0	28,462	-12,09	594,48	436,87	-157,62	466,73	-29,86	73,5
Чакыр	461	21,14	23,18	2,04	109,7	23,825	-0,64	444,67	551,00	106,33	522,09	28,91	123,9
Чурапчы	293	13,45	10,37	-3,08	77,1	13,259	-2,89	283,20	199,61	-83,59	204,03	-4,42	70,5
Үүтү тутуу	7627	350,2	300,08	-50,15	85,7	362,19	-62,11	7367,42	7107,23	-260,19	7379,16	-271,93	96,5

Быйылгы сылга үүтү соботуопкалааһынга былааммыт – 7627 туонна. Итинтэн сэттинны ый түмүгүнэн 7367 туоннаны ыактаахпыт 7107 туоннанан толорон, 260 туоннанан тиздибэтибит, 96,5 бырыһыан толордубут. Ордук үчүгүйдик былааннарын 106 туоннанан аһарбыт Чакыр, 69 туоннанан аһарбыт Хадаар, 67 туоннанан куһарбыт Бахсы, 48 туонна аһарылаах Алабар нэһиликтэрэ үлэлээтилэр. Мөлтөх үлэлээхтэринэн 157 туоннаны итэбэс ыабыт Хоптобо, 103 туоннанан тиздибэтэх Одьулуун, 103 туоннанан толорботох Одьулуун, 102 туоннанан ситэрбэтэх Болтоно нэһиликтэрэ буолаллар.

Сэттинны ыйга 350 туонна былаантан 300 туонна ынан 50 туонна ситэ соботуопкаламмата. Одьулуун, Чакыр, Алабар, Болугур нэһиликтэрэ үчүгүйдик үлэлээтилэр. Хоптобо, Соловьев, Бахсы, Кытаанах нэһиликтэрэ былааннарын толорботулар.

Сыл бүтэрэ биир ый хаалла. Бу ыйга эрдэтээби ыйдарга ситэ ыабатах үүтү ситэрэн, сыллаабы былааны толорорго үлэлиир сорук турар.

„КОМПЛЕКС“ ХАҤААЙЫСТЫБА ГАҤЫНАН СЫЛЫТЫНЫАБА

Улууспутугар ахсынны 6 күнүгэр биир ураты, бэлиэ түгэн буолла. Ол курдук, Одьулуунга „Комплекс“ бааһынай хаһаайыстыба сүөһү итэр типовой хотонноро гааһынан сылытыныыга киридилэр. Бу хаһаайыстыба улууска бастакынан манньк сылытыныынан туһанар буолла.

Гааһы киллэри үөрүүлээх дьаһалыгар улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын салалтатын салайааччы Анна Захарова, Одьулуун нэһилиэгин

баһылыга Людмила Ефремова кыттыыны ыллылар. Гааһынан сылытыныыга барыта 287 сүөһү кириэр (итинтэн 120 ыанар ынах) хотонноро, 3 ыал оморор дьизтэ холбонуохтара. Итиннэ анаан хочуолунайга 3 аналлаах оһохтор монтажтанан туруоруллубуттар – икитэ үлэлээбитинэн барыахтара, биридэрэ саппааска (аварийнайга) туруоба.

Үлэлэтэр, көрөр-харайар үлэһитинэн (операторынан) Семен Дьяковский анал үөрэби баран бэлэмнэмит.

Араас датчиктары, температураны бэрэбиэркалиир, түһэрэр-таһаарар прибордары, о.д.а. хонтуруоллуохтаах, саахала суох үлэлииллэрин хааччылаахтаах.

Хаһаайыстыба салайааччыта Иван Парфенов бу үлэни „Строй-В“ тэрилтэ (сал Виталий Яковлев) биригэдьиэр Леонид Эверстов салалтатынан

иилээн-сабалаан ыппыттарын этэр, кинилэргэ махталын биллэрэр. Маныаха хаһаайыстыба 3 оһогу, наада буолар матырыйааллары эрдэттэн булан бэлэмнээбит. Бу сылытыныы кириитэ үлэ-хамнас таһаарылаах буолуутугар, үбү-харчыны кэмчилээһиннэ улахан оруоплаах буолуоба.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Мугудайга „Чаран” агрокластер 2013 сыллаахха улуус баһылыга Андрей Ноговицын, улуус, нэһилиэк салалталарын тэрийиһиринэн, өйбүллэринэн үлэтин сабалаабыта. Эдэр ыччаты тыа сиригэр олохсутууга, тыа хаһаайыстыбатын үлэлэригэр, чуопаан сүөһү иитиитигэр үлэлэтигэ табыгастаах, кинилэри интэриэһиргэтэр, көбүлүүр усулуобуйа тэриллэбитэ. Улахан, кизг далааһыннаах бырагыраама оһоһуллан, үөһээ салалталарга хас эмэ төгүл көмүскэнэн биһирэбили ылбыта, олоххо киллэриллэн барбыта.

Агрокластер манньк бырагыраамаларга олобуран тэриллэбитэ:

1. Саха Өрөспүүбүлүкэтин 2012—2016 сылларга тыа хаһаайыстыбатын уонна тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйаларын ырыынаһын сайыннарыы” бырагыраамата.

2. 2013—2017 сылларга уонна 2020 сылга диэри кэмнэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа сирин кэлимик сайыннарыы” биһир кэлим бырагыраама.

3. 2012—2014 сылларга сана сабалыыр фермердэри өйөөһүн”

АГРОКЛАСТЕРБЫТ 5 СЫЛА

бырагыраама.

4. 2012—2014 сылларга бааһынай хаһаайыстыбалар баазаларыгар тирэбирэн, дьиз-кэргэн фермаларын сайыннарыы” бырагыраамата.

5. 2013—2017 сылларга „Чурапчы улуунун социальнай-экономическай сайдыыта” муниципальнай бырагыраамата.

Агрокластернай сайдыы бырагырааматыгар киһирсэн, Мугудай нэһилиэгэр Хангаластан, Халыматтан, Анаабыртан, Кэбээйиттэн, Дьокуускай куораттан кэлитэппэн олохсуйан, үлэлээн барбыттара. 2014 сыллаахха бастагы 11 ыал кэлбитэ. Ол иһигэр 5 ыал грант ылан хотон туттубута, сүөһү атыыласпытта. Биһир фермер грантынан тизхиникэ атыылаһан оттоһунунан дьарыктаммыта, биһир киһи астыыр-үөлүүр кэмбинээккэ үлэлээбитэ, 4 киһи бэйэлэрин сүөһүлэрин элбэтэн бу бырагыраамага кыттыспыта, эһиһилгэр гранта тиксипиттэрэ.

Бастаан сабалыылларыгар, Илья Дьячковскай эрэ эрдэ ыанньыксытты

сылдыбыт буолан, 91 сүөһүлээх этэ (ол иһигэр ыанар ынаба - 41). Оттон билигин агрокластер үрдүнэн 442 сүөһү, ол иһиттэн 205 ыанар ынах баар буолла (таблицаны көр). Ордук үчүгэйдик Айсен Егоров, Сергей Корякин, Роман Реев үлэһииллэр. Сергей, Роман быйыл эбии аһылыкка анаан ыһыны ыстылар.

Бастагы сабалааһын ыарахаттардааба сабалааһын биллэр. Итини өйдөөн, ити кэмнэ тыа хаһаайыстыбатын управлениетыттан Анжелика Неустроева сыһарыллан докумуону оһоһууга, эдэрдэри үлэ-хамнаска үөрэтиигэ субэтинэн, үөрэтиитинэн-такайытынан улахан күүс-көмө буолбута. Бу иһин киһиэхэ махталлара улахан.

2014 сыллаахха агрокластерга 38 киһи, ол иһигэр 17 оҕо олохсуйбут буоллабына, билигин 82 киһи, ол иһиттэн 46 оҕо буолла. Иһиттэн 21 оҕо уһууһанна сылдыар. Бу, биллэн турар, нэһилиэк ахсаан өттүнэн элбээһинигэр, социальнай-экономическай өттүнэн

№	АААА	2015 сыл		2019 сыл	
		Сүөһү барыта	Ыанар ынах	Сүөһү барыта	Ыанар ынах
2	Дьячковский И.И.	94	55	110	59
3	Егоров А.И.	35	25	67	30
4	Корякин Н.С.	38	22	42	23
5	Корякин С.Г.	39	25	70	30
6	Реев В.В.	35	23	33	21
7	Кантел В.В.			42	6
8	Окунешников И.В.			32	11
9	Реев Р.В.			47	25
	Барыта	241	150	442	205

сайддыгыгар улахан оруоллаах.

Бу 5 сылга үлэлээбит кэмнэ ситиһиһилэр үчүгэйдэр. Илья Дьячковскай Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бочуоттаах фермерэ буолла. „Чурапчы улуунун басты осеменатора” ааты ылла Сергей Корякин Саха Өрөспүүбүлүкэтин Тыа хаһаайыстыбатын министриэристибэти грамотатынан наҕараадаланна. „Олохоос” бааһынай хаһаайыстыба салайааччытынан үлэлээбит Василий Смирников аатынан номинация хаһаайыһынан буолла. Атын да эдэр үлэһиттэрбит көрдөрүүлэрэ үчүгэй.

Инникитин агрокластер өссө сайдан, көрдөрүүтэ үрдээн иһиз дьиз-эрэнэбит.

Ульяна СЛЕПЦОВА
нэһилиэк дьаһалтатын ты
хаһаайыстыбатыгар исписэлиһитэ

Кыһынны кэмнэ нэһиликтэр үүттэрин астааһын (переработкалааһын) сунньунэн, Чурапчытаагы киһи үүтү астыыр собуокка уонна Мугудайдаагы ас-үөл кэмбинээтигэр ытыллар.

Мугудайдаагы кэмбинээккэ бу күнүгэ барыта 13 үлэһит үлэһир. Маастарынан Виктория Пермякова, үүтү астыыр оператордарынан Егор

МУГУДАЙДААБЫ АС-ҮӨЛ КЭМБИНЭЭТИГЭР

Коркин, Егор Петров, лабораннарынан Виктория Маркова, Толстоухов Роман, оробуочайдарынан Евадия Толстоухова, Айсен Коркин, кыладыалсыгынан Ирина Барашкова, посарынан Октябрина Шепелева, уборщицанан Вера Терютина,

хачыгаардарынан Филипп Марков, Николай Сивцев, Валерий Толстоухов үрүн илгэттэн араас бородууксуйаны онорууга күнүгэ түбүгүрэллэр.

Үлэ утуу-субуу барар технологиянан ытыллар. Ол эбэтэр кэмбинээккэ аҕалылыбыт үүт тутуллуосбуттан араас оборудованиелар, автоматтар нөһүө астааһыннары аһан, бэлэмнэммит бородууксуйа буолан оһоһуллантахсар. Мантан упаковкаламмыт, аналлаах иһиттэргэ кутуллан бэлэмнэммит, аата-суопа сыһарыллыбыт этикеткэлэрдээх ас-үөл атыыга тахсарга бэлэм буолан, тизлэн барар. Оборудованиелар кэммитэн-кэмигэр санардыллар, быйыл сана үүтү анал иһиттэргэ кутар автоматы ылбыттар.

„Чурапчы” ТХПК график быһыытынан бородууксуйаны бэйэтин маасыналарынан ылар, улуус

киһигэр, нэһиликтэргэ, Дьокуускай атыыга таһаарар. Скважинатта ылыллыбыт ыраас уу фильтрдаһар маасынанан улуус киһигэр „Ыраас уу” сыаһар илдьиллэр.

Улууспут дьоно-сэргэтэ бэйэ-аһаммыт үрүн аһынан, ыраас ууна хаачыыллалларыгар Мугудайдаагы ас-үөл кэмбинээтин үлэтэ улаха орусплаах.

Сыһарыыны бэлэмнээтэ Алексей СЛЕПЦОВ

Варвара ЕРЕМЕЕВА,
үлүйдөөн методика

— ВАСИЛИЙ ПЕТРОВИЧ ХАРИТОНОВ ТӨРӨӨБҮТЭ НО СЫЛЫГАР —

ДЬОНУН, НОРУОТУН ТУНУГАР

Кэргэнэ Мотреналын.

Бийл биир дойдугаахлыт, биллигдэх сэбискэй-партийнай үлэһит Чурапчы оройуонун комсомольскай ячейкатын тэрийбит, сана олобу сайыннарыыга биллэр-кестер оруолу ылбыт, сир реформатын ытыгыны, холбохугааһыны тэрийсигит, салаһар үлэлэргэ—промкомбинат дириэктэринэн, партия райкомун сэкиртэтинэн, райисполком бэрэссэдээтэлинэн, госбаан управлющайынан, колхоз бэрэссэдээтэлинэн үлэлээбит Василий Петрович Харитонов төрөөбүтэ 110 сыла туолла. Кини улууспут устуоруйатыгар биер харамзинэн буолбут Хоту көһөрүллүүгэ ытыгылыбыт биер дойдугаахтара теттерү килимизиргэр улахан кылаатын киллэрсигит киһинэн буолар. „Сана олох“ хаһыаптыт сэттиннэ 8 күнүбэр нүөмэригэр Дмитрий Чечебутов „Бу хаһан сыаналанар киһиний?“ дьин ыстатыята тахсыбыта. Итиннэ кини улуунун дьонугар-сэргэтигэр умнуллубат үтүөлээх Василий Петрович Харитонов урдуктук сыаналаан, кинизэх пааматыннык онорго турорсар. Көһөрүллүүгэ аналлаах мусойу тэрийсигит, үлэлээбит, бу тизмэбэ элбэх кинигэни таһаартарыт, ыстатыалары суруйбут учууталым, аба табаарыһым этигитгэр толору сөлсөһөн туран, В. П. Харитонов туһунан кыһа Клавдия Харитоновна 2009 сыллаахха таһаартарыт „Дьонугар-сэргэтигэр умнуллубат үтүөлээх“ кинигэттэн „Моя трудовая деятельность“ биографическай матырыйаалыттан бэчээттибит.

Моя трудовая деятельность начинается с 1925 г. или со дня вступления в комсомол—начал работать вожатым Чурапчинского отряда юных пионеров. В те годы, как коммунистическая партийная ячейка как комсомольская ячейка и пионерский отряд в своем немногочленном составе функционировали только в улусном районном центре с. Чурапча.

1927—1928 гг.

За эти годы—секретарь наследного Совета и статистики Ботурского улусного исполкома (Чурапчинского исполкома

райсовета).

С сентября 1927 г. по март 1928 г. член добровольной Чурапчинской боевой дружины против банд Артемьева, Большойко, Михайлова и др. Нас, пионеров, комсомольцев и нескольких коммунистов в боевой дружине было человек 60—70. Из этого количества физически более сильные ушли в регулярный отряд Субурасского. Я был не только солдатом, но и одновременно работал адъютантом в боевой дружине и заведующим хозяйственной частью. Неоднократно участвовал в конных вылазках и патрулях и охране товароматериальных ценностей государственного и кооперативных магазинов и по эвакуации из наслегов в улусный центр.

1928—1930 гг.

Член и председатель правления Ботурского (Чурапчинского) сельскохозяйственного кредитного товарищества „Кичизни“, где под руководством Обкома и Окружкома ВКП (б) проведены:

а). Кредитование бедняцких хозяйства семенами для сева, сельскохозяйственными машинами—плуги, бороны, сепараторы, сенокосилки и т. д.

б). Начиная с 1929 г. первых ТЗОСов и колхозов.

в). В 1929 г. в городе Якутске состоялся первый Всеякутский съезд работников кредитных товариществ, где принял участие в качестве делегата.

За эти годы, помимо основной работы принял участие:

а). В проведении земельной реформы в 1929 г. работал ответственным уполномоченным в 2-х наслегах—Сыланском и Кытанахском.

б). Принял активное участие в проведении первого большевистского сева, которое имело исключительно большое политическое значение.

в). В 1928—1929 гг. принял активное участие в выявлении кулаков, их скрытого имущества и их раскулачиванию.

г). В 1930 г. во время районирования, наш район объединили с Таттинским, с центром в с. Черкех. С самого начала создания нового района состоялась конференция, секретарем нового РК ВКП (б) был избран Федоров П. Д., секретарем РК ВЛКСМ был избран я. Мы все были против объединения нашего района с Таттинским, и потому вскоре добились разукрупнения.

1931—1933 гг.

В 1930—1931 гг. находился на учебе в г. Казань. После окончания учебы высших курсов по подготовке руководящих

работников государственного банка, был назначен управлением кадров Правления госбанка СССР управляющим Среднеколымского отделения банка. По прибытии в Якутск по просьбе Чурапчинского РК ВКП (б) меня оставили в Чурапче, где провел реорганизацию Чурапчинского кредитного товарищества в отделение госбанка и назначен управляющим отделением.

Одновременно работал членом президиума райисполкома, внештатным пропагандистом РК партии, принимал участие в укреплении колхозов.

1933—1937 гг.

Управляющий Намским отделением госбанка. Провел первые выборы в Верховный Совет СССР в качестве председателя избиркома.

1937—1940 гг.

С конца 1937 по апрель 1938 г. второй секретарь Чурапчинского РК ВКП (б). С апреля был избран председателем райисполкома, также выполнял работу управляющего госбанка.

Основные показатели работы этих лет:

— Закончен и пущен в эксплуатацию межрайонный туберкулезный санаторий.

— В 1938 г. добились выделения для района мощной по тем временам новой паровой мельницы, которая стала хорошей базой промышленной базой для помолы.

— В 1939 г. завершено строительство центральной магистрали от Мугудайского наслега до границы Мегино-Кангаласского района.

— Проведены большие работы по поселкованию колхозов.

— В эти годы добились максимального увеличения посевной площади зерновых.

1940—1942 гг.

Первый секретарь Нюрбинского РК ВКП (б).

1942—1944 гг.

Начальник колхозного отдела Якутского Государственного рыбтреста НКРП СССР и председатель Якутского „Рыбколхозсоюза“ НКРП СССР.

Вместе с выполнением заказа фронта провел большую работу по спасению от голодной вымирания Чурапчинских 41 колхозов, насильно, против воли колхозников переселенных в 1942 г. в Кобийский, Жиганский и Булунский районы.

В 1943 г. принял участие на Всесоюзное совещание рыбной промышленности СССР в г. Москве, где вопросы обратного переселения Чурапчинских колхозов на родину согласовал с министром рыбной промышленности СССР тов. Шишковым А. А.

Братской мошты аһаһылыгар тыл элэр.

1944—1947 гг.

Председатель Среднеколымского и Амгинского райисполкома.

1947—1949 гг.

Председатель Президиума Якутского обкомаинсоюза (кооперативное объединение инвалидов).

1949—1955 гг.

До конца 1950 г. спец. корр. газеты „Социалистическая Якутия“. С конца 1950 по 1955 г. будучи больным работал по направлению РК КПСС председателем укрупненного колхоза им. Маленкова в Кытанахском наслеге.

1955—1956 гг.

С 1955 г. по 1958 г. будучи тяжело больным туберкулезом легких работал председателем районной плановой комиссии и директором промкомбината. Провел реорганизацию промартели „Красный труд“ в промкомбинат осенью 1959 г.

С 1958 г. ввиду осложнения туберкулеза стал инвалидом. Назначена персональная пенсия местного значения. Вынужден работать в легкой работе.

Таким образом, всего на руководящей работе нахожусь более 30 лет непрерывно, почти с первых лет Советской власти в Якутии.

Василий Петрович Харитонов олобо, үлэтэ, сахатын норуота сайдарыгар, олобо тупсарыгар аһаммыта. Үлэлээбит сылларын үгүс өттө Чурапчы оройуонугар ааспыта.

Алексей СЛЕПЦОВ.

— КЭПСИЭХНИН БАҔАРБЫН —

Дэгиттэр механизатор

Бырааппыт Иван Васильевич Пестерев—удьуору утумнаан, дьон биһирэбилин ылбыт, ыраах рейстэргэ Магадаанна тийэс үлэлээн өрөстүүбүлүкэ хоту улуустарынан арыас таһааһы энмирэппэккэ тийэбит биер да саахала суох эдэр сааһын үтүөкөн сылларын тиир көлөнү кытары дьүөрлээбит суолпардартан биһирэстэрэ буолар. Этэргэ дылы, эппитиниһи сөпкө өйдөөн тиккеникэтин сөптөөхтүк көрүнэр, оно элбэх сыратын, биризмэтин аһыар. Элбэх оҕолоох, кэтэх хаһаайыстыбалаах киһизэхэ чэгэчкитэ суох үлэ буоларын өйдүүбүт. Уһууқтаах уһун айаанна араа алдынан хаалар, бигинни курдук сибээс өнөтө туһанылла илик кэмизэр олус ыараханын билэбит, истабит.

Онно эбии, дьэтин уотун, бодорун ахтылбана, кэргэнин кэтэһингэ суоллары куруутун үтүөбэ, кэрэбэ кынаттыыр

буоллабы. Өрөстүүбүлүкэбэ суолпар күнүн ылар буолбуттара хайбаллаах. Дьон-сэргэ махтала, дьиз кэргэн таптала бу күннэ биллэн аһара үчүгэй бөҕө буоллабы. Иван Васильевич эһэтэ Александр Кузьмин сэбискэй-партийнай үлэһит, АДС бэтэрсэнэ. Абаты Василий Александрович, үлэһит бөҕө киһи, икки обото кырларыгар ыалдьан өлбүтэ. Таайбыт Кирилл Николаевич Пестерев Саха өрөстүүбүлүкэтин үтүөлээх механизатора, уо.д.а. үлэтигэр угууар, уматар үтүө холбур буолбуттара чаччы. Бырааппын суолпар күнүгэр мизгэ зйгэбэ таһаарыт саа араадыһаытар бары аймахтар ааттарыттан махталбытын тиздэбит. Уонна кинизэхэ анаабыт сэмэй хоһооммун аһыбын.

Суолпар доборбор

Эрэлтээх доборгутун — массыма

Сымсатык урууттаан, сымсатык

Айаннаан иһэтин, эн суолпар доборгутун!

Коробун-билэбит,

Сылааһаах эрэрэ,

Бонусттаах үлэһит!

Күннэтэ эрдэлээн турабын,

Тууннэри хоһутаан кэлэбин.

Ахсыһы хабараан,

Тохсунуу торутуур

Тымнытын туораантын,

Сирлээс сиплээлээх тибилээ

тубаһыт,

Сайынны онурук куйааска буһуоһун,

Бадараан суолпарга

Буксууан да туруон...

Тонору-хаттары, аһыктыыр түгэни

Барытын тулуйуон!

Соробор санаабы түһэнтгин,

Санныйлан олохуон.

Өйдөн-өйдөн,

Өйдөнөн олохор

Аһаһыт — кэргэниг

Ардыгар хатыһылаах тыһыла

Санаабыр ахсылтан аһыабы.

"Ооро-урууа, дьиз эргин үлэбэ

Көстүбэт, кыһаммат киһигин..."

Дьэ, кырдык,

Үлэһит, кизг-хонку бэйэлээх,

Соробор кыһылардар даһаны,

Дьизбиттэн аптанар кэмизэр

Иһирэх тыһылаан сымсатык атаарар

Доборгутун аһына, убаастымы

самыабыт...

Эрдээх суоллары

Олохтор талантын

Сурахтар ыһаммыт

Үлэһит мөһүтүтэн ыһабын!

Ол эри

Эндирдэх айанга

Эрлэһэн-мускуллар,

Хотойдуу санаалаах,

Хорсунуу сырыһылаах,

Эр бэрэ буолуобун!

Бар дьоммут махталын

Ыларын истизэм,

Кизг туттута уеруобун!

Истинник аһыабым:

"Эйбээс доборутун,

Каману эрэр

Айанга көрдөһөр

Айанньыт туарын

Ылбат да буолларын,

Эн мастыа аһыма!
Тохтоонгун сааһар эт,
Санаатын көтөһөн,
Эрэлт уөскэтар
Эйбээс тыһылар!
Очкоро эдэрбит эйэтин,
Кырдыаһас аһыһын
Үтүөкөн суоһастаах
Үлэһит ыһабын!
Бомнартан иһимэ,
Сыһардартан тоһтума,
Мин истинг доборут!
Ханна да тийдэрэин,
Хайдах да буолларын,
Эйбигин умчубат
Өрүүтүн аһтаран
Сүрээс нүөлүгэр
Эйбээс куруутун
Үтүөкөн баһарар кэргэниг,
Саллаһа кэтэһэр уолчаһыг
баатарын!

Эн тийэн кэпсэбин,
Сылаһан аһыһыма,
Дьизг аһын аһыабын,
Иһаһыт иһаһыт сылаас тыһын,
Сылаһыт бэйбигин доһуһа кууһуоһа,
Сылаһас тыһылар мичээрэн этизээ
Тапталлаах кэргэниг,
Чээй, кытаат!
Үрдүктэн үрдүккэ
Тардыһа-таһаһа,
Үөрүүнү үөскэтэ,
Үлэһит дэлэһэ,
Күн дьолун сырыһа,
Айаннаан кууһулаһа,
Эрэнэр кыһыбит,
Эн — суолпар доборбут!

МААРЫКЧААНА,

Мэнэ Ханалас улуунун

"Эркээйи" хаһыат уопастыбаннай

кэрэспэдиэнэ.

Репертуар Кинотеатра «АЙЫЛЛААН» с 12 декабря по 18 декабря

10:00 - «21 мост» (детектив, боевик, триллер) 16+ (150) продолжительность 1 ч. 45 м.
11:55 - «Холодное сердце 2» (мультфильм, семейный) 6+ (150) продолжительность 1 ч. 45 м.
13:55 - «Джуманджи. Новый уровень» (приключения, фантазия, комедия) 12+ (200) продолжительность 2 ч. 09 м.
16:15 - «Рождество на двоих» (мелодрама, комедия) 16+ (250) продолжительность 1 ч. 43 м.
18:10 - «Полицейский с рублевки. Новогодний песпредел 2» (комедия) 12+ (250) продолжительность 1 ч. 40 м.
20:00 - «Джуманджи. Новый уровень» (приключения, фантазия, комедия) 12+ (200) продолжительность 2 ч. 09 м.

Справки по телефону 8-964-428-70-94
Бронь автоматически снимается за 20 минут до сеанса!!!
Касса работает с 08 ч. 45 м. до 20 ч. 30 м.

НВК SAHA

«Саха» НКХ ханаалын
ахсынны 16 – 22 күнүнээби бырагыраамата

НВК SAHA

Ахсынны 16 күнэ бэнидиэнньик	Ахсынны 17 күнэ оптуорунньук	Ахсынны 18 күнэ сэрада	Ахсынны 19 күнэ чаплиэр	Ахсынны 20 күнэ бээтинсэ	Ахсынны 21 күнэ субуота	Ахсынны 22 күнэ баскыһыанна
06:00 - Саха күн 6+ 07:00 - Саха күн 6+ 09:00 - «Саха сирэ» информационнай бизрии 12+ 09:15 - Кэрэ-кистэлэнэ 12+ 10:15 - Тыһынаах дорбон 12+ 11:00 - Өркөн өй 12+ 12:15 - Эр санаа 12+ 13:15 - Дойдум дьоно 6+ 13:30 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Город женщин 12+ 16:00 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Саха итэһэлэ 12+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Саха Сирэ» информационнай бизрии 12+ 18:15 - Лекториум 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - «Иза уонна Лиза» 12+ 21:45 - Сэһэн сирэ 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Саха күн 6+ 07:00 - Саха күн 6+ 09:00 - «Саха сирэ» инф. бизрии 12+ 09:15 - Готовим вкусно 12+ 10:15 - «Иза уонна Лиза» 12+ 11:00 - Талбан 12+ 12:15 - Актуальное интервью 12+ 12:30 - Лекториум 12+ 13:15 - Дойдум дьоно 6+ 13:30 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Кэрэ-кистэлэнэ 12+ 16:00 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Кам кэрэһитэ/ Хранители времени 6+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Саха Сирэ» информационнай бизрии 12+ 18:15 - Сэргээ 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» инф. программа 12+ 21:00 - «Иза уонна Лиза» 12+ 21:45 - Сэһэн сирэ 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Саха күн 6+ 07:00 - Саха күн 6+ 09:00 - «Саха сирэ» информационнай бизрии 12+ 09:15 - Город женщин 12+ 10:15 - «Иза уонна Лиза» 12+ 11:00 - Талбан 12+ 12:15 - Актуальное интервью 12+ 12:30 - Аал-луук мас 12+ 13:15 - Дойдум дьоно 6+ 13:30 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Город женщин 12+ 16:00 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Кам кэрэһитэ/ Хранители времени 6+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Саха Сирэ» информационнай бизрии 12+ 18:15 - Один из нас 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - «Иза уонна Лиза» 12+ 21:45 - Сэһэн сирэ 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Саха күн 6+ 07:00 - Саха күн 6+ 09:00 - «Саха сирэ» инф. бизрии 12+ 09:15 - Асчылтар 12+ 10:15 - «Иза уонна Лиза» 12+ 11:00 - Талбан 12+ 12:15 - Актуальное интервью 12+ 12:30 - Аал-луук мас 12+ 13:15 - Дойдум дьоно 6+ 13:30 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Город женщин 12+ 16:00 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Кам кэрэһитэ/ Хранители времени 6+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Саха Сирэ» информационнай бизрии 12+ 18:15 - Один из нас 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - «Иза уонна Лиза» 12+ 21:45 - Сэһэн сирэ 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Саха күн 6+ 07:00 - Саха күн 6+ 09:00 - «Саха сирэ» информационнай бизрии 12+ 09:15 - Город женщин 12+ 10:15 - «Иза уонна Лиза» 12+ 11:00 - Талбан 12+ 12:15 - Урдэл 12+ 13:15 - Дойдум дьоно 6+ 13:30 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Асчылтар 12+ 16:00 - Саха Сирэ- Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Клевая рыба 12+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Саха Сирэ» информационнай бизрии 12+ 18:15 - Дойдум дьоно 6+ 18:30 - Бай 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Өркөн өй 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Тыһынаах дорбон 12+ 21:45 - Сэһэн сирэ 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Геван 6+ 06:30 - Простые истины 12+ 07:00 - Саха күн-Новый день 6+ 09:00 - Новости «Якутия 24» 12+ 09:15 - Истин илдьит 6+ 10:00 - Будем вместе 12+ 10:15 - Родной край 6+ 10:45 - Ого саас ыллыыр 6+ 11:00 - Новости парламента 6+ 11:15 - Саха итэһэлэ 12+ 11:45 - Уостан түспүт ырыалар 6+ 12:00 - Хранители времени 6+ 12:30 - Асчылтар 12+ 13:30 - Кунтан күн 12+ 14:30 - Геван 6+ 15:00 - Истин илдьит 6+ 15:45 - Бастыг клип 6+ 16:00 - «Иза уонна Лиза» 12+ 19:00 - Бал чемпионов 12+ 21:00 - Кунтан күн 12+ 22:00 - Моя Якутия 12+ 22:30 - Кансиэр 6+	06:00 - Геван 6+ 06:30 - Кап, опор, сэһэргэһиэх 12+ 07:30 - Будем вместе 12+ 07:45 - Полярная звезда 6+ 09:00 - Новости «Якутия 24» 12+ 09:15 - Истин илдьит 6+ 10:00 - Кап, опор, сэһэргэһиэх 12+ 11:00 - Мультсериал 6+ 12:00 - Хранители времени 6+ 12:30 - Готовим вкусно 12+ 13:30 - Итоги недели 12+ 14:30 - Геван 6+ 15:00 - Истин илдьит 6+ 15:45 - Бай 12+ 16:00 - Эл Итэ 12+ 16:45 - Тыһынаах дорбон 12+ 17:30 - ТВ-Спорт. Прямая трансляция 12+ 20:00 - Урдэл 12+ 21:00 - Итоги недели 12+ 22:00 - Эр санаа 12+

— БОЛҮЙУН! —

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Ытыктыыр кэлигээрбитин **Варвара Ивановна Душкинаны, Валентина Петровна Лонгинованы** үбүлүйдээх күлгүтүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Кэрэ ыра санааларыг туола турдуннар, дьон-сэргэ ытыктабыла, үлэ-хамнас үөрүүтэ үксээтин, чэгиин доруобуйаны, бары үтүөнү-кэрэни бабарарыт!

Киин бибилиэтиэкэ ситимин кэлэктиибэ.

Сэрэнин - корь!

Корь - салгынынан олус түргэнник тарбанар вируснай, олус сыстыланнаах ыарыы буолар. Ыарыы бастаы сибиилэрэ хөһөрү тумуулааһын эбэтэр грипп көстүүлэрин кытары майылнаһаллар. Ол ланан баран, корь ыарыыга халтарбыт буоллаха, сөтөл уонна тумуу көстүүлэрин кэнниттэн конъюнктивит, уолсай интоксикация сабалар, эг-сиин суоһа 38°кыраадыктан түспөт, ону тэнэ бүтүннү кыһыл ымынарынан буруллар. Өскөтүн, киһи бэйэтэигэр манньк көстүүлэрдээх ыарыыны уорбалаатарына, дыһыттан тахсыбака, булгуччу "Супал кеме" сулууслатын ыһыран эмтэниини сабалыахтаах.

Корь балай да ыарахан ыарыы буолар, өлүүгэ

тирдэбит түгэнэр сир аайы үгүстүк бапистэммиттарин болгомтобо ылар наадалаах. Корь ыарыыны утары киһи иммунитетта быһыынан анал вакцинаны ылыы кэннэ эбэтэр бу ыарыынан ыалдьыы кэннэ эрэ олохтонор.

Онон хас бирдии киһи бэйэтэин чугас дьонун доруобуйатын туһугар кыһаллан, корь ыарыыны утары анал быһыыны ылбытын - ылбатаһын туһунан биликтээбэ, быһыыны ылбака сылдьар буоллабына, хайаан да ытыах тустаах. Быһыыны дьон олорор сирдэригэр баар поликлиникаба босхо биэрэллэр.

Корь ыарыы туһунан ыйытылар үөскүүр түгэннэригэр 8 41151 41272 нүөмэргэ эрийэн билиэххитин сөп.

Роспотребнадзор Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр управлениетын Таатта (Чурапчы) оройуоннарыгар территориальный отдела.

— ПЕНСИОННАЙ ПУОНДА ИЙТИННЭРЭР —

Килийизэннэри кытары төлөпүнүнэн сибээскэ киирэр уларыыылар

2019 сыл ахсынны ый 6 күнүгэр Российской Федерация Пенсиейнай пуондатын Саха сиринээҕи салаатын ГС-14/9752 нүөмэрдээх быһаарылынан 2020 сыл тохсунньу 1 күнүттэн 42-726 нүөмэрдээх «Ыһа линия төлөпүнэ» үлэти тохтуурунан, Чурапчы улуутун пенсия ылааччылары, иннинтин пенсияга сыһыаннаах бары боллурустарытын 8 800 100-99-74 нүөмэрдээх төлөпүннэ эрийэн быһаарсабыт. Бу төлөпүн сарсыарда 9 чаастан кииһэ 18 чааска диэри тохтобула суох, бенидиэһинтэн бэтинсэбэ диэри үлэтир. Нууччалык, сахалык эппиэтиир, ханньк бабарар төлөпүннэн босхо эрийэбит. Пенсионэр бары наадынар боллурустарын, тус бэйэтин пенсиятын кэзмөйүн, туох уларыыылар баалларын ыйытан билээн сөп. Боллуруоһу ыйытарга «Куодабай тыл» хас бирдии киһиттэн ирдэнэр. Куодабай тыл — киһи бэйэтэ толкуйдаабыт тыла эбэтэр сылларата буолар.

Куодабай тылы Чурапчытаагы пенсионнай пуонда килийизэннэри кытта үлэтир сулууска пааспардаах кэлэн килэртэрэбит.

Т.Н. КАРПОВА, РФ Чурапчы улуутунаагы пенсионнай управлениетын килийизэннэри кытта үлэтир сулууска салайааччыта.

— ВНИМАНИЕ —

Уважаемый житель республики!

Приглашаем Вас принять участие в исследовании общественного мнения об информационной открытости органов власти, о качестве работы районных печатных изданий.

Просим Вас внимательно ознакомиться с каждым вопросом и отметить наиболее соответствующий Вашему мнению вариант ответа или вписать свой. Заранее благодарим за участие!

1. На Ваш взгляд, достаточно ли освещается в СМИ информация о деятельности властей, о социально-экономическом развитии района и республики? (Выберите один вариант)

1. Достаточно
2. Скорее достаточно
3. Скорее недостаточно
4. Недостаточно

2. Скажите, пожалуйста, из каких источников Вы чаще всего узнаете новости, информацию? (Можете выбрать несколько вариантов)

1. Телевидение
2. Газеты
3. Радио
4. Социальные сети, форумы, блоги в Интернете
5. Информационные, новостные сайты в Интернете

6. Ватсап и другие мессенджеры
7. Другое
8. Какие газеты Вы чаще всего читаете? (Можете отметить не более 4 вариантов ответа)

1. Заря-Арчы
2. Ил Тумэн
3. Кин куорат
4. Коммунист
5. Коммунальная Якутия
6. Кыым
7. Саха Сирэ
8. Туймаада
9. Якутия
10. Якутск вечерний /Эхо столицы/
11. Районные издания
12. Газеты не читаю вообще

4. Удовлетворены ли Вы работой своей районной газеты? (Выберите один вариант ответа)

1. Полностью удовлетворен
2. Скорее удовлетворен
3. Скорее не удовлетворен
4. Полностью не удовлетворен
5. Что больше всего не удовлетворяет Вас в работе районной газеты? (Можете отметить не более 3 вариантов ответа):

1. Тематическое наполнение
2. Достоверность информации
3. Дизайн, оформление
4. Сроки доставки газеты
5. Стоимость газеты
6. Качество содержания

публикации

7. Периодичность издания
8. Непрофессионализм журналистов

6. На Ваш взгляд, что необходимо предпринять для улучшения работы районных изданий? (Можете отметить не более 2 вариантов ответа):

1. Модернизировать материально-техническую базу районных газет
2. Поднять престиж районных изданий. Принять госпрограмму поддержки районной печати (СМИ)
3. Обратить внимание на кадровую обеспеченность. Принять закон РС(Я) «О земском журналисте»
4. Ничего не надо, время печатных изданий прошло
5. Другое

А теперь несколько слов о себе:

7. Ваш пол
1. Мужской 2. Женский
8. Ваш возраст _____ лет
9. Ваше образование:
1. Неполное среднее 2. Среднее общее 3. Среднее специальное 4. Высшее
10. Населенный пункт проживания (город, село) _____

Союз журналистов Республики Саха (Якутия).

БИЛЭРИИ/ОБЪЯВЛЕНИЕ

Дмитрий Ильич Монастырев аатыгар байыаннай билиэт сүппүтүнэн, дьинэ суобуунан аарыллар.

Күндү аҕабыт, эһэбит, Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо **ВАСИЛЬЕВ Николай Алексеевич**

бу дьыл ахсынны 5 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар, аймактарыгар курутууан туран ийитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, күтүөттэрэ, кийиитэ.

Ытыктыыр санаһыт, Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо **СЕРГЕЕВА Елизавета Ильична**

уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, убайытыгар Константин Кириллович Сергеевкэ, оҕолоругар, сизиннэригэр дириг кутурбаммытын тиздэрэбит.

Чурапчытан, Дьокуускайтан, Сылантан, Мындабаайыттан Сергеевтар, Фоминнар, Аммосовтар.

Таптааллаах кэргэнэ, аҕалара **СПИРИДОНОВ Родислав Алексеевич**

соһумардык олохтон туораабытынан, биригэ үлэтир кэлигээбитигэр, дьуөгээбитигэр Анастасия Васильевна Васильевага дириг кутурбаммытын тиздэрэбит.

Чурапчы улуутун социальнай харалтаба уонна үлэсэ управлениетын кэлэктиибэ.

Кутурбаммытын тиздэрэбит.

Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо Спиридонов Родислав Алексеевич соһумардык олохтон туораабытынан, Анастасия Васильевна Васильевага, оҕолоругар Мындабаайы Бэс түөлбөсүгэ олорбут ыкса ыаллара Кузьминнар, Фоминнар, Шестаковтар.

Таптааллаах аҕам, эһэм, бырааппыт, убайыт, таайыт, Хатылы нэһилиэтин олохтооҕо, сылгыһыт, уолуттаах ат байыахчы

БЕЛЯЕВ Михаил Николаевич

бу дьыл ахсынны 12 күнүгэр соһумардык, хомолтолоохтук олохтон туораабытын билэр дьонугар, табаарыстарыгар, аймактарыгар дириг кутурбаммытын туран ийитиннэрэбит.

Кыһа, сизинэ, биригэ төрөөбүттэрин дьинэ кэргэттэрэ.

Кутурбаммытын тиздэрэбит.

Таптааллаах аҕата, Хатылы нэһилиэтин олохтооҕо Беляев Михаил Николаевич соһумардык олохтон туораабытынан, биригэ үлэтир кэлигээбитигэр Марианна Михайловна Беляевага "Чурапчы" уһууаан кэлэктиибэ, улуустары үөрэх үлэтигэр профсоюзуну кэмтитэ.

Күндү таптааллаах оҕобут, сизиммит, бырааппыт, убайым, Чурапчы нэһилиэтин олохтооҕо

ПЕТРОВ Прокопий Прокопьевич

эмискэ олохтон туораабытын чугас дьонугар, табаарыстарыгар дириг кутурбаммытын туран ийитиннэрэбит.

Ийэтэ, аҕата, биригэ төрөөбүттэрэ.

Кутурбаммытын тиздэрэбит.

Холтобо нэһилиэтин олохтооҕо, таптааллаах аҕабыт, эһэбит

АНЕМОПОДИСТОВ Иван Иванович

бу дьыл ахсынны 12 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын аймактарыгар, билэр дьонугар дириг кутурбаммытын туран ийитиннэрэбит.

Оҕолоро, сизиннэрэ, кийиитэ, күтүөтэ.

Күндү ытыктыыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит, күтүөппүт, Хайахсыт нэһилиэтин олохтооҕо

ДЕНИСОВ Николай Димитриевич

бу дьыл ахсынны 11 күнүгэр соһумардык олохтон туораабытын билэр дьонугар, аймактарыгар курутууан туран ийитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизиннэрэ, аймактара.

Кутурбаммытын тиздэрэбит.

Ытыктыыр убайдар, Хайахсыт нэһилиэтин олохтооҕо Денисов Николай Димитриевич олохтон туораабытынан, санаастарыгар Марфа Андреевнага, бырааттарыгар Павелга, Коляба Монастыревтар, Лукиннар, Ивансовтар, Макаровтар, Угаровтар.

Күндүтүк саныыр бырааттара, убайдар

Петров Прокопий Прокопьевич соһумардык олохтон туораабытынан, эдийиэрэригэр Инна Семеновнага, күтүөттэригэр Прокопий Прокопьевичка, эбэлэригэр Татьяна Прокопьевнага, биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар Тааттадан Собакиннар, Дьокуускайтан Собакиннар, Бурцевтар.

Кылаабынай арааһтар - Л.В. ГОРОХОВА
Кылаабынай арааһтар солбууааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Эппиэтиир сэкирэтээр, суруу отела - А.Н. ЗАХАРОВА
Эканизмиз, тыа хайааһыстыбатын отела - А.М. СПЕЦОВ
Кэрэспэдиэһинэр - М.В. ПЕТРОВА, С.А. ЖЕНДИНСКИЙ
Таһааччы - Л.К. ПОПОВА
Бачаастааччы - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Эрийэн таһаараччылар: СР
Правительствата, Чурапчы улуутун
"Сана олох" редакциянай-издательскай
холбоһук автономнай учреждение.
Российская Федерация Россияналар
СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар
15 күнүгэр регистрациламмыт нүөмэрэ -
ПН №14-0238.

Редакция, издатель
аадырыһа: 678670, Чурапчы
с/п, Карл Маркс уул., 28 "а"
Телефоннарбыт: редактор
- 41-332, отеллар - 41-285,
41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru
сайт: sanaoloh.ru,
Instagram: @sanaoloh

Бачаастааччы: № 94 (11651)
Кэмэтигэ: 2 бачаастааччы
Ахсаана: 1050. Хайааһы сыһыныта: 15.
Аһаар суруу отеллар сана
редакциянай-издательскай холбоһук
буолуот. Суруу ыйытыгар кыһаллар
кэрэспэдиэһинэр эппиэтиир отеллар аһа
бачаастааччы.